

REFORMÁTUS Újság

Gyülekezeti tájékoztató

2009. szeptember

XVI. évf. 9. szám

Halld Izrael: az Úr, a mi Istenünk, egy Úr! Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből. És ez ígék, amelyeket e mai napon parancsolok néked, legyenek a te szívedben. És gyakoroljad ezekben a te fiaidat, és szólj ezekről, mikor a te házádban ülsz, vagy mikor úton jársz, és mikor lefekszel, és mikor felkelsz. És kössed azokat a te kezedre jegyül, és legyenek homlokkötőül a te szemeid között. És írd fel azokat a te házádnak ajtófeleire, és a te kapuidra. 5 Móz 6,4-9

Sokfélék vagyunk. De talán a legtöbb emberre jellemző, hogy amikor valami új, eddig ismeretlen vagy még nem tapasztalt dologra készül, izgalom, esetleg félelem tölti meg a szívét. És természetesen az is meghatározó, milyenek a körülmények: biztatóak, vagy egyenesen elbizonytalanítanak, kétségbe ejtenek.

Nemrég kedves aggódó szülők mondták el, hogy amikor gyermeküket először akarták óvodában hagyni, bár elkészöntek tőle, nem jutottak túl messzire. Pár sarok után visszafordultak, és távolról figyelték gyermeküket, hogyan barátkozik a többiekkel, milyen módon kezeli az új helyzetet, nem esett-e kétségbe attól, hogy szülei elmentek.

Ha az iskolakezdesre gondolunk, szintén eszünkbe juthatnak izgalommal-félelemmel vegyes érzések, amelyeket elsőink éreznek egy új, ismeretlen világ előtt állva, amikor átlépik az iskola küszöbét. Akkor is így van ez, ha minden biztató, ha békesség, nyugalom vesz körül.

Ma azonban azt érezzük, egyáltalán nem megnyugtatóak a körülmények. Mindig ott volt gondolatainkban, ha vannak is nehézségeink, azért jobbat remélünk: Bízunk abban, hogy gyermekeink sorsa talán könnyebb lesz, ők majd kevesebbet szenvednek, nekik talán könnyebb csatákat kell majd vívniuk. Új nehézségekkel és kihívásokkal szembeesülve könnyen elveszítjük bizakodásunkat, hajlamosak vagyunk az elkésredésre, gyermekeink, népünk-nemzetünk jövőjéért aggódva.

A fenti bibliai idézet egy nagyon

komoly biztatás volt egykor Izrael népe számára. Az ígért földje határánál Isten nem a körülményekről beszél Izrael népével. Ugyanis a körülmények a megígért földet tekintve a pusztai vándorlás eltelt negyven éve alatt

Nagydobronyi református templom

alapvetően nem változtak. A vándorlás ideje alatt Isten hűsége sem változott, csak Izrael népének gondolkodása. Megtanultak Istenre hagyatkozni, engedelmeskedni. Megtanulták tekintetüket Istenre emelni, és komolyan venni az isteni kijelentés erejét, hatalmát és igaz voltát. Most pedig még egyszer emlékeztetést kapnak, hogy „az Úr, a mi Iste-

nünk, egy Úr!” Majd pedig egészen gyakorlati útmutatás hangzik arra nézve, milyen módon lehet és kell ennek a hatalmas Úrnak a szavára figyelni, hogyan kell azzal élni az egyszerű hétköznapi napokban, hogyan lehet azt továbbadni a következő generációknak.

Akar még hívő emberként is könnyen abba a csapdába esünk, hogy több jelentőséget tulajdonítunk a körülményeknek, mint a minden körülmények fölött uralkodó Istennek. Mennyei Atyánk nem ígért könnyű életet. De azt megígérte, hogy küzdelmeinkben megáld bennünket, és nem hagy egy pillanatra se magunkra.

Elérkezett annak az ideje, hogy nagyon komolyan vegyük: minden körülmények között is egyedül Istenhez való ragaszkodásunk tarthat meg. Az Ő útmutatására van szükségünk a hétköznapi napokban. Azt mondja tanácsként Isten az ő népének: „...ez ígék (...) legyenek a te szívedben. És gyakoroljad ezekben a te fiaidat, és szólj ezekről, amikor a te házádban ülsz, vagy mikor úton jársz, és mikor lefekszel, és mikor felkelsz”. Ez a legjobb példa és ez a legrágább örökség is, amit gyermekeinkre hagyhatunk. Ez az az erő, amivel győzhetünk a hétköznapi napokban, amely útmutatásával különbséget tehetünk igazság és hamisság között.

Adjon Isten mindnyájunknak bölcs hitet, hogy tudjuk jelen életünket, jövőnket és gyermekeinket is nagy bizalommal és a hétköznapi napokban is bizonyosátevő élettel az Ő áldott kezében tudni!

Kótyuk Zsolt, Szürte

Nemcsak kenyérrel él az ember

Olvasandó: Jeremiás próféta könyve 35. része

Időben ismét nem léptünk előre. Megközelítőleg ott folytatódik a most olvasott történet is, amikor az előző fejezetben leírtak megestek. Jeruzsálem első, 597-es ostroma már megkezdődött, de Jeremiás még nincs a börtön udvarán. Az, amit itt olvasunk, gondolatilag mégis köthető az előző fejezetben elbeszéltekhez, habár egy önmagában is fontos, nagyon tanulságos, a mában is érvényes kérdéssel szembesül vele az, aki olvassa.

Az ÚR különös parancsot ad Jeremiásnak. Gyűjtse egybe a rékábiak háza népét, vigye őket a templom egyik kamrájába és kínálja őket borral. A próféta nem ellenkezik a parancssal, nem mondja, hogy a templom területe nem megfelelő hely a vendégségre, borivásra. Hiszen megtapasztalta hosszú szolgálata során nem egyszer, hogy az ÚR parancsai nem szeszélyből erednek, hanem célja van minden parancsának, népét akarja jó útra téríteni. Megy tehát, és egybe gyűjti a rékábiak háza népét.

De kik ezek a rékábiták? A kérdésre nem könnyű a feleletet megadni. Inkább csak következtetni lehet velük kapcsolatban. Azt ugyan a 6-7. vers alapján megtudjuk, hogy őseik között számon tartják Jónadábót, a Rékáb fiát, de foglalkozásukról nincs említés. Csak azt tudjuk meg, mit parancsolt (tanácsolt) nekik Jónadáb. De hogyan éltek az előtt, mivel foglalkoztak, homály takarja. Igaz, a magukról elmondottak alapján az írásmagyarázók többsége nomád pásztorként tartja őket számon. Ám éppen az cáfolja ezt a vélekedést, amit Drs. Kürti László is hangsúlyoz a Jub. kommentárban, hogy ha pásztorkodtak volna, nem Jeruzsálemben keresnek menedéket, hanem békésebb tájakra vándorolnak nyájaikkal együtt. Az is ellene mondd a nomád pásztor elméletnek, hogy kevesen vannak. Szinte bizonyos, hogy csak a férfiakat gyűjti egybe Jeremiás, de hogy beférnének mind egy szobába, nehezen képzelhető el, hiszen a pásztorkodáshoz sok férfikézre van szükség. (Gondoljunk Jákób fiaira, akik József és Benjámin kivételével mind a mezőn

vannak a nyájak mellett). Hogy többet tudjunk meg róluk, átolvashatjuk a 2Kir 10:15-17. verseit, mert ott szerepel Jónadáb neve. Csak annyival bővül ismeretünk, hogy Jónadáb csatlakozik Jéhoz. Jéhut Elizeus próféta parancsára egyik tanítványa keni fel Izráel királyává (2Kir 9:1-10, 36-37), hogy végrehajtsa az ÚR Illésnek adott próféciáját, megtisztítsa népét a Baál kultusz minden gyakorlójától. Ezt a csatlakozást a nomád elmélet képviselői azzal magyarázzák, hogy elvi (vallási) meggyőződésből történt, mert a rékábiták ellene voltak a városi életnek is, meg a földművelésnek is, mert az „megnyitotta a kaput a kanaánita vallási befolyás előtt. A pusztai Istenként tisztelt Jahve imáadását nem tartották összeegyeztethetőnek a kultúrával...” (Jub. kommentár). Nehezen tudom azonban elképzelni, hogy ilyen teológiai megfontolások vezették volna őket, meg akkor miért Jónadáb tiltására hivatkoznak, ha előtte is megtartották már az általa parancsolt életformát? Ezért a magam részéről inkább azzal értek egyet, amit Drs. Kürti László ír a Jub. kommentárban „Míndez arra enged következtetni, hogy a rékábiták inkább vándor kovácsok voltak, mint nomádok. Mint ilyenek, nem éltek házakban és nem foglalkoztak földműveléssel. A borivástól pedig azért tartózkodtak, nehogy részegen kifecseggék mesterségük titkait kívülállóknak. (Vö. Frick: The Recabites reconsidered, JBL, Vol XC. 1971. 279kk. old.) Gondoljunk még arra is, milyen körülmények között szerepelnek az idézett helyeken. Jéhu harcol, Jeruzsálem ostrom alatt áll. Fegyverek nélkül sem támadni, sem védekezni nem lehet. Kovácsok nélkül pedig nincs kard, nyílhegy, lándzsa, pajzs, harci szekér... Jónadáb személye annyiban lehet kivételes, hogy Jéhu mellett felismeri, ha a kovácsok együtt járnak a harcoló sereggel, több a munka és a kereset, mint ha állandó lakóhelyen várják, hogy oda vigyék a javítani valót. De békében is több munkát találhat a vándorló, mint a helyben lakó mester. Ezért is parancsolja a nomád és józan életmódot. (Nincs idő a harc-

ban arra, hogy megvárják, míg a fegyverkovács kijózanodik). Életvitelüket létérdekük is megszabja. Vallási indíttatásnak komoly nyomát nem találjuk. Azt viszont nem zárhatjuk ki, hogy a választott néppel nemzedékeken át tartó kapcsolatuk révén megérthették – akár pogány létükre is –, hogy Izráel Ura szövetségesi hűséget vár népétől...

Az egybegyűjtött rékábiak háza népét Jeremiás a templom területén lévő szobák egyikébe, Hánán fiainak kamrájába viszi. Hánánról azt mondja Jeremiás, hogy az apja Jigdalja Isten embere – próféta – volt. Abból a leírásból pedig, amellyel megadja a helyszínt, kiolvashatjuk, hogy nemcsak a templom udvarára volt bejáratos a próféta, hanem a belső kamrák területét is ismerte, oda is bemehetett. Ebből pedig ismét arra következtethetünk, hogy a papi rendben, a templomban szolgálatot teljesítő előkelő kultuszi személyzet között –ha nem is sokan de voltak olyanok, akik nem tekintettek ellenségként Jeremiásra.

S most nézzük, mi történik, amikor teljesíti Jeremiás az ÚR meglepő parancsát, borral kínálja meg a rékábitákat. Bizony, hiába volt a „kóser” (hibátlan) jó bor, a megtisztelő kínálás, a rékábiták a kínálásra elutasítólag felelnek: „Nem iszunk bort, mert a mi ősünk, Jónadáb, Rékáb fia ezt parancsolta nekünk: Ne igyatok bort soha, se ti, se a fiaitok! Házat se építsetek, gabonát se vessetek, szőlőt se ültessetek, birtokotok se legyen! Hanem sátorban lakjatok egész életetekben, hogy sokáig éljete az a földön, ahol jövevények vagytok! És mi hallgattunk ősünknek, Jónadábnak, Rékáb fiának a szavára, mindarra, amit parancsolt nekünk, hogy ne igyunk egész életünkben bort, se mi, se feleségünk, se fiaink, se leányaink; és házakat se építsünk, hogy azokban lakjunk; ne legyen szőlőnk, szántóföldünk és vetésünk sem, hanem sátrakban lakjunk. Engedelmeskedtünk tehát, és mindent úgy tettünk, ahogyan ősünk, Jónadáb parancsolta.” (Jer. 35: 6-10). „Jeremiás szavaik hallatára rádöbben arra az éles ellentétre, ami egyfelől a rékábiták állhatatossága, másfelől Júda

és Jeruzsálem lakóinak az Isten parancsolataihoz való hűtlensége között van. Azok nemzedékeken át hűek maradtak ősatyjuk parancsához, pedig az csak emberi rendelés, a választott nép viszont nem cselekedett nemzedékeken át Isten tudtul adott akarata szerint” (Jub. kommentár).

Most már nyilvánvaló, hogy mit üzen választott népének az ÚR! Ha vannak emberek, akik generációkon keresztül nem térnek el attól a nem túl kényelmes életviteltől, amit egy ember parancsa ír elő számukra, akkor nincs magyarázat és büntetés nélküli bocsánat a választottak számára, akik szinte kezdettől fogva nemzedékről nemzedékre csak megszegni tudják a velük szövetséges ÚR parancsait. De miközben Isten még világosabbá teszi népe számára büntetésének okát, nem feledkezik el megjutalmazni a rékábiak hűségese ragaszkodását. Habár ez a hűség nem személyével kapcsolatos, s nem azzal az életmóddal függ össze, amelyet gyakorolnak, mégis nagy jutalmat ad a rékábiaknak érte: „Nem hálnak ki Jónadábnak, Rékáb fiának az utódai, színem előtt maradnak mindenkor!”

Hűség és ragaszkodás. Teremtő és teremtmény viszonyának kulcsszavai ezek. De emberi kapcsolatainkat is alapjaiban érintő fogalmakat jelöl ez a két szó. Igaz, a rékábiták esetében kitűnt, hogy „életvitelüket létérdekük is megszabja”. De ki mondhatja ki teljes magabiztossággal, számára nem fontos sem a hűség, sem a ragaszkodás? Ha ez nem „létérdekünk”, akkor hosszabb vagy rövidebb idő után magányos porszemekké válunk, összezsugorodott életünktől megkeseredve, reménytelenül, pusztulásra ítéltén várjuk a véget. Bár manapság éppen az ezekkel ellenkező magatartásra bátorít sokak példája és pillanatnyi érdeke, de jó, ha a bibliai példa (is) figyelmeztet rá, ennek következményei végzetesek lesznek.

Keresztyén emberekként pedig különösen fontos, hogy ne csupán földi, emberi boldogságunk elérésének útját lássuk a hűséges és ragaszkodó életben, hanem örök életünk elérésének is

meghatározó feltételeként gyakoroljuk Isten és felebarát iránt, mert így lehet a legkönnyebben betartani azt. Krisztus élete legyen példaként előttünk, hogy a Kísértő félre ne vezessen! Soha ne feledjük a hit harcában vitézkedve, mit üzent a szmirnai gyülekezetnek (is) „az első és az utolsó, aki halott volt, és életre kelt: Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját”. (Jel. 2: 8,10.).

Ima: Teremtő, megtartó, kegyelmes szent Isten, mindenható Atyánk a Jézus Krisztus által! Hálás szívvel köszönöm a Szentlélek kegyelmi munkáját, hogy hitben járva nyithattam fel most is Igéd kincsestárát, Bibliánkat. Hálát adva gondviselésedért köszönöm, hogy most is megerősítettél ama hitemben, hogy hűség és ragaszkodás nélkül nem követhetem Megváltómat örökkévaló

országod felé. Növeld bennem a buzgóságot, hogy naponként merítsek ehhez erőt a Te szent Fiad példájából. Segítsd abban gyarló igyekezetemet, hogy a felebarát iránt is hűséget és ragaszkodást kínálva gyakoroljam a szeretet nagy parancsolatát. Oltalmaz, hogy ne csüggedjek, ha látom, mennyi szív, mennyi élet fordít hátat a hűségnek, él vissza a ragaszkodó szeretettel, utasít el Téged! Vigyázz rám és adj erőt akaratomat megtartva élni, személyes hűséggel, ragaszkodással mutatni utat másoknak is Fiadhoz, s mennyei országod felé. Álld meg mindazok igyekezetét, akik a kegyelmi időben akaratom szerint azért fáradoznak, hogy minél több élet találjon Krisztusért mennyei hajlékot Nálad! Ámen. - id. f.-

BIBLIAOLVASÓ

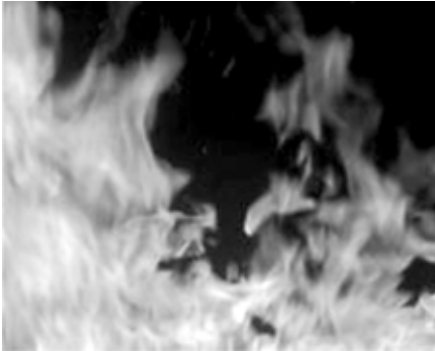
u e z é r f a n a l

1.	Cs.	2Krn 26, 1-15	1Tim 2, 1-7
2.	P.	2Krn 26,16-23	1Tim 2, 8-15
3.	Sz.	2Krn 27	1Tim 3, 1-7
4.	V.	2Krn 28, 1-15	1Tim 3, 8-13
5.	H.	2Krn 28,16-27	1Tim 3,14-16
6.	K.	2Krn 29, 1-19	1Tim 4, 1-5
7.	Sz.	2Krn 29,20-36	1Tim 4, 6-11
8.	Cs.	2Krn 30, 1-12	1Tim 4,12-16
9.	P.	2Krn 30,13-27	1Tim 5, 1-8
10.	Sz.	2Krn 31	1Tim 5, 9-16
11.	V.	2Krn 32, 1-19	1Tim 5,17-20
12.	H.	2Krn 32,20-33	1Tim 5,21-25
13.	K.	2Krn 33, 1-13	1Tim 6, 1-5
14.	Sz.	2Krn 33,14-25	1Tim 6, 6-10
15.	Cs.	2Krn 34, 1-13	1Tim 6,11-16
16.	P.	2Krn 34,14-28	1Tim 6,17-21
17.	Sz.	2Krn 34,29-33	2Tim 1, 1-7
18.	V.	2Krn 35, 1-19	2Tim 1, 8-13
19.	H.	2Krn 35,20-27	2Tim 1,14-18
20.	K.	2Krn 36, 1-10	2Tim 2, 1-7
21.	Sz.	2Krn 36,11-23	2Tim 2, 8-13
22.	Cs.	Jób 1, 1-12	2Tim 2,14-18
23.	P.	Jób 1,13-22	2Tim 2,19-21
24.	Sz.	Jób 2	2Tim 2,22-26
25.	V.	Jób 3	2Tim 3, 1-9
26.	H.	Jób 4	2Tim 3,10-17
27.	K.	Jób 5	2Tim 4, 1-5
28.	Sz.	Jób 6, 1-13	2Tim 4, 6-15
29.	Cs.	Jób 6,14-30	2Tim 4,16-22
30.	P.	Jób 7	Róma 1, 1-7
31.	Sz.	Jób 8	Róma 1, 8-17

OKTÓBER

VILÁGOLDAL

Hitről hívőknek

Pakisztán: elevenen elégetett keresztyének (2009-08-04)

(Punjab) – Horror jelentést tett közzé a nemzetközi sajtó: a pakisztáni Punjab Tartományban iszlám fundamentalisták nyolc keresztyént, köztük egy gyermeket és négy nőt öltek meg. Közülük hat személyt elevenen égettek el, kettőt agyonlőttek. Gojraban ezután kitört az összecsapás a hivatalos rendfenntartókkal, melyben tucatnyi tüntető sérült meg. Hivatalos indoklás szerint egy keresztyén fiatal meggyalázta a Koránt. De ez hamis állítás - közölte a sajtóval a pakisztáni kisebbségügyi miniszter, a katolikus Shahbaz Bhatti. A tettesek a betiltott szunnita csoportokhoz tartoznak. XVI. Benedek pápát mélyen lesújtotta a pakisztáni keresztyénellenes erőszakhullám. Együttérző táviratában a pápa „agyament támadásról” ír, és biztosítja az áldozatok hozzátartozóit imáiról. A pápa kérte a faisalabadi püspököt, Joseph Coutts-ot, hogy adja át üzenetét a pakisztáni

keresztyéneknek: „Ne szegje kedvüket mindaz, ami történt, és olyan társadalom felépítésén fáradozzanak, amiben a bizalom és a kölcsönös tisztelet érvényesül. Isten nevében: mondjon le mindenki az erőszakról, ami eddig is olyan sok szenvedést okozott, helyette keressék a béke útját!”. (RV.de – 2009-08-04 – dr. békefy)

Reformátorunk Izrael-vasárnapról (2009-08-15)

Izrael-vasárnapot tartanak a keresztyének világszerte július 16-án, a Szentháromság vasárnap utáni tizedik vasárnapon. Testvérlapunk, a németországi reformátusok internetes honlapja ebből az alkalomból idézi Kálvinnak a Lukács 19,41-48 alapján mondott igehirdetését arról, hogy Jézus sir Jeruzsálem felett. „Jézus jól tudta, hogy küldetésének ez volt a célja: Izrael házának elveszett juhait egybegyűjteni, s az volt földre jövetelének célja, hogy mindenkinek felkínálja az üdvösséget. Ez volt az oka is annak, amiért Ő teljes irgalomból látta és átérezte, hogy Jeruzsálem el fog pusztulni. És ez a pusztulás nagyon fájdalmasan érintette...”. Német testvér-honlapunkon Izrael vasárnapra további igehirdetési segédanyagot találhatunk, ezek a Márk 12,28-34-hez, a Zsoltár 111,7-hez és a Lukács 19,41-48-hoz kapcsolódó magyarázatok.

(reformiert-info.de – 2009-08-14 – dr. békefy-röhrig klaudia)

„Gyerünk János!” – Vidám hétvége Kálvinnal Göttingenben (2009-08-25)

(Göttingen) - A göttingeni református gyülekezet Kálvin János születésének 500. évfordulója tiszteletére vidám hétvégét szervez. Augusztus 29-én este indul a fesztivál, fiatalok színi előadásával. A nemzetközi vacsorán ezt követően Kálvinnal járnak be Európát különféle tájjellegű ételek kíséretében a résztvevők. 20.30-kor mutatják be Reinhard Umbach kabaréját „Genf – a város keresi Mesterét” címmel. Ezt követően „Gyerünk, János!” címmel rock koncert következik. Augusztus 30-án 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz kórus és fúvós közreműködéssel. 11-kor Kálvin kiállítás nyílik, majd délben hangzik el Eberhard Busch professzor előadása erről a témáról: „Minek is örüljek? – Kálvin és az öröm”.

(calvin09 – 2009-08-24 – dr. békefy – www.reformatus.hu)

Litván református zsinat az RVSZ főtitkárával (2009-07-01)

(Birzai) – A Litvániai Református Egyház június harmadik hétvégéjén tartotta meg országos zsinatát a birzai református templomban. Ezen az ünnepi alkalmon részt vett Setri Nyomi lelkész, a Református Világszövetség főtitkára is. Igeszolgáltatásban rámutatott: a litván református egyházban jelenleg folyó vezetői váltásban, és harcban hangsúlyozta a testületi egyházi vezetés fontosságát. A mostani harcot bizonyos mértékben Dávid-Góliát küzdelméhez hasonlította. Intette az idősebbeket, hallgassák meg a fiatalabbakat. A főtitkár nagyrabecsülését fejezte ki a jelenlegi egyházi vezető, Rimas

Mikalauskas főszuperintendens munkássága és szolgálata iránt, aki a politikai és egyházi változások idején hatalmas erőfeszítéseket tett a református egyház megépítésére a romokból és a református hit megőrzéséért. Emlékeztetett Kálvin felelős vezetői magatartására is, aki mindent a genfi egyház megépítéséért végzett. – A mai Litvániában a reformátusok aránya a lakosságnak alig 1,9 %-a. A litván református egyházat 450 éve alapították, lelkészeinek és gyülekezeti tagjainak a többségét elveszítette a második világháborút követő orosz megtorlás idején. 1991-ben az egyház a politikai változások következtében visszanyerte függetlenségét, és az egyházi javak jó része visszatért az egyház tulajdonába. Azóta az egyház hatalmas újjáépítkezésbe fogott, lelkileg és anyagilag is. Jelenleg nyolc felszentelt lelkészük van, egyháztagjainak száma 10 000.

(reformiert-info.de – 2009-06-30 – dr. békefy)

A Kárpát-medence Reformátussága

Közös lépések a magyarság érdekében – püspöki találkozó Szlovákiában (2009-08-26)

A magyarság érdekében megtehető közös lépésekről tárgyalt Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkészi elnöke, valamint Fazekas László felvidéki püspök és Fekete Vince felvidéki főgondnok Szlovákiában.

Fotó: Barcza János

Kedden rimaszombati hivatalában kereste föl Bölcskei Gusztáv püspök a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház elnökségét. Az egyházi vezetők tanácskozásukon a szlovák kormányzat magyarsággal szemben hozott ellenséges intézkedéseiről és annak hatásáról is tanácskoztak.

Az egyházi vezetők elítélték a Sólyom Lászlóval szembeni augusztus 21-i durva és indokolatlan szlovák fellépést. (A szlovák hatóságok megtagadták a belépést a köztársasági elnöktől – a szerk.)

Fazekas László püspök, Fekete Vince főgondnok és Bölcskei Gusztáv megvitatták a szlovákiai magyarság érdekében tehető közös lépéseket. A szlovákiai kormányzat akciói félelmet és bizonytalanságot gerjesztenek a felvidéken élő magyarok között, érthetetlen, hogy az Európai Unió egyik tagállamában hogyan születhetnek sorozatosan a kisebbséget korlátozó és ellentétet szító döntések – fogalmazott Fazekas László püspök. Az egyházi vezetők elkötelezték magukat a megbékélés munkálása mellett, amibe szándékuk szerint bevonnak

külföldi egyházakat, egyházi szervezeteket. Megállapodásuk szerint a két egyház együttműködik abban, hogy a szlovák nyelv-törvény szeptember 1-jei életbelépésének hatásait feltérképezzék és esetleges negatív tapasztalataikat megosszák hazai és nemzetközi egyházi és közéleti fórumokon. A tervek szerint a szlovákiai magyarság helyzetével kapcsolatos további egyeztetéseket és a megbékélés munkálásának konkrét útjainak keresését az egységes Magyar Református Egyház keretében, a szeptember végén, a Generális Konvent elnökségi ülésén folytatják.

A képen balról jobbra Fazekas László, Fekete Vince és Bölcskei Gusztáv látható.

Bölcskei Gusztáv: Nem vagdalkozunk, nem ütünk vissza, de Sólyom László mellett vagyunk (2009-08-25)

Nem vagdalkozunk, nem ütünk vissza, de Sólyom László mellett vagyunk, hiszen a Magyar Köztársaság elnöke megmagyarázhatatlan és otromba gyalázatnak lett kitéve augusztus 21-én – mondta honlapunknak Bölcskei Gusztáv. A Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnökét annak kapcsán kérdeztük, hogy hétfőn levelet küldött az államfőnek, miután Szlovákia a múlt héten megtagadta Sólyom László belépését az országba.

„A Magyar Köztársaság elnöke az egész nemzetet reprezentálja, megalázása valamennyiünket érint, és ezt a leghatározottabban elutasítjuk.”

Bölcskei Gusztáv úgy véli, hogy a kialakult helyzet nem két szomszédos nép egymás elleni acsarkodása, az európai civilizáció pedig nem hunyhat szemet a történetek felett. A püspök szerint az egyház feladata ebben a helyzetben, hogy erősítse a természetes együvé tartozást, valamint a határokon és kultúrákon átívelő emberi szolidaritást. Másrészt fel kell hívni a háttérből feszültséget gerjesztők figyelmét, hogy ezt nem tehetik tovább!

Legyetek példaképei a nyájnak – Presbiterek csendesnapja Homokon (2009-07-15)

Július 11-én Homokon jöttek össze a Kárpátaljai Református Egyház Ung megyei Presbiterszövetségének kiskörzeti alkalmára a lelkészek és presbiterek. A megjelenteket Szimkovicz Tibor, minaji és ráti beosztott lelképásztor köszöntötte, aki nyitó áhítatában arra kereste a választ, miért apadnak gyülekezeteink, miért csökken a templomba járó hívők száma. Mint hangsúlyozta, ezt a tendenciát csak úgy tudjuk pozitív irányban megváltoztatni, ha szilárdan állunk és járunk – lelkészek, presbiterek – azon az úton, melyen Isten követésében elindultunk. Ezen az úton sok kudarc ér bennünket, sokszor megvetnek, kinevetnek, sokszor úgy tűnik, minden hiábavaló, kudarcba fulladt eddigi tevékenységünk, de Isten mindenkor biztat: „Ne félj, hanem szólj és ne hallgass, ...én veled vagyok!” (Ap.csel 18, 9-10)

„Tartozunk pedig mi, az erősek, hogy az erőtelenekek erőtelenségeit hordozzuk...” Pál rómaiakhoz írott levelének üzenetét tolmácsolta előadásában Mar-ton Árpád lévita (Cson-gor). Aki a Szentírás és a mindennapi élet tapasztalatai alapján mutatta be, hogyan viszonyul a gyengékhez a világ és Isten, illetve Isten megváltott gyermeke.

Isten úgy rendelkezett a teremtéskor, hogy az erősek a gyengék mellett álljanak. Jézus Krisztus kereszthalálával megváltott bennünket, hogy ránk bízassa a gyengéket: „Egymás terhét hordozzátok!” Elhordozni a mások terhét többet jelent, mint elviselni azt! De merjük feladni életünket másokért, tegyük le a saját terhünket mások terhének elhordozásáért! Sokszor érezzük majd úgy, hogy ez túl nehéz feladat, túl nehéz teher, de megpróbáltatásainkhoz a Megváltó – akitől azt a feladatot is kaptuk, hogy hirdessük az evangéliumot „alkalmas és alkalmatlan időben” – adja a lelki erőt is, amitől szárnyra kelhetünk, mint a saskeselyűk.

A világ látni akarja Jézust. Ezt az igényt komolyan kell vennünk, Isten megváltott gyermekeinek! Mert rajtunk keresztül, a mi életünkön keresztül láthatja meg a hitetlen világ Őt – figyelmeztetett az előadó.

Héder János ungvári lelkész, a KRE főjegyzője Egyház a mai mentalitásban című előadásában a mostani posztmodern világot rajzolta le, azokról az akadályokról – a pluralizmus, a kritikai tudatosság (vagy inkább tudatlanság), a szektásodás, a spirituális magány stb. veszélye – beszélt, melyek megnehezítik az egyház tevékenységét. Értékválság van. Igaz tájékozódási pont nélkül maradtak az emberek. Nincs ott az életükben az egyetlen Igazság: Jézus. Hogyan tehetünk életünkkel bizonyosságot ebben a posztmodern világban? – tette fel a kérdést az előadó. Elsősorban úgy, ha megerősítjük a családokat, ha újratanuljuk a keresztyén életet, ha meghatározzuk a bűnt és megpróbálunk Isten törvénye szerint igaz életet élni, ha Krisztus tanítványainvá és tanítókká válunk, ha egyedül a Szentírásra, egyedül a Krisztusra figyelünk, ha hittel tudjuk mondani: „Mindenért Istené a dicsőség!”

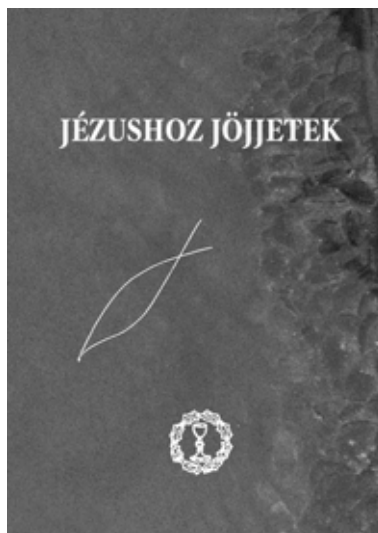
Kótyuk Zsolt szürtei lelképásztor a presbiteri szolgálat korlátairól és lehetőségeiről beszélt.

Az Ungi Egyházmegye Presbiteri Szövetsége Péter apostol szavaival fogalmazta meg a üzenetét a presbiterek felé: „A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbiter és Krisztus szenvedésének tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltesse az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkeedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak. És amikor megjelenik a Főpásztor, (1Pét 5, 1-4) (Kárpátinfo - Marton Erzsébet)

Ajánlás

Évekkel ezelőtt egy szolgatársam beszélt a gyermek-imakönyvek hiányáról. Már akkor is szerettük volna ezt a hiányt pótolni, de Isten kegyelme csak most tette lehetővé e kis imakönyv megjelentetését. Könyvünk korábban megjelent imák gyűjteménye. Fülöp Angéla, iskei lelkész, egy presbiter testvértől kapott évszázados imakönyv imáit készítette elő. Sajnos a fedőlap, szerző és kiadó már nem volt olvasható, de hála Istennek, ez azért volt így, mert az imakönyvet használták, ahogy mondani szokták: Rongyosra olvasták. Bárcsak napi gyakorisággal olvasnák a most megjelenő imakönyvet is szülők gyermekeiknek. Néhány imát Muraközy Gyula: „A Sionnak hegyén” című imakönyvből vettünk át. A konfirmációi

verseket Varga Zoltán, szádmási lelképásztor küldte be. A szerkesztés és tördelés munkáját Györky Szilvia, alsómihályi

Ajánlás

Ajánlás

lelkész és férje Györky Marián végezte, e sorok írójával közösen. A fényképek a Svájci Graubünden kantonban, Luzernben, a horvátországi Porec-ben, valamint Olaszországban készültek.

Isten iránti hálával kell szólnom azokról, akik e könyv megjelenését kölcsön folyósításával lehetővé tették. Özvegy Balog Gyuláné, nyugdíjas, és Dr. Igaz Ilona, gyermekorvosnő, a hit bizalmával álltak e könyv megjelentetése mellé, hogy ezzel is az Urat szolgálják. Legyenek áldottak, akik az Úr hívó szavát meghallják, és engedelmeskednek neki!

Áldást, békességet kíván

Csoma László

Ára: 3,50 Euro

Megrendelhető: Ref. Lelkészi Hivatal 076 74 Draňov 216.
Telefon és E-mail: 056 6282560, csoma@copusnet.net

„Az a 14 napot nem lehet feledni”

NDK-MENEKÜLTEK LELKÉSZE VOLTAM

1989 nyarán megnyílt az NDK hazánkban tartózkodó állampolgárai előtt az út az új hazába Ausztrián keresztül. Május 2-án a magyar kormány Dr. Németh Miklós miniszterelnök vezetésével hozzálátott - egyebek mellett - a határőrizet reformjához is. Június 27-én Horn Gyula magyar és Alois Mock osztrák külügyminiszter átvágta a szögdrótot Sopronnál. Az ún. páneurópai piknik napján, augusztus 19-én 601 keletnémet polgárnak sikült átjutnia Ausztriába. Az alkalom fővédnöke Otto von Habsburg és Pozsgay Imre államminiszter volt. Szeptember 11-én pedig tízezres menekültáradat jutott át az Ausztria felé megnyitott magyar államhatáron. Erről a napról, s a megelőző, menekülttábori élményekről szól az alábbi írás dr. Békefy Lajosnak, a csillebérci menekülttábor református lelkészének tollából.

„Mintha magunk is történelmet írtunk volna”

1989 karácsonya előtt levelezőlapot hozott a posta. Stuttgartból jött, az akkor 19 éves Torsten írta, aki a csillebérci NDK-menekültek táborában tagja volt 5-6 fős énekes szolgáló csapatunknak. Gitározott és az imákat olvasta fel áhítatainkon, meg az istentiszteleteken. Ezt írta: „Kedves Lelkész Úr! Megérkezünk, dolgozunk!..Nagyon éreztem, hogy a táborban és az úton velem volt az Úr. Az a 14 napot nem lehet feledni. Mintha magunk is történelmet írtunk volna”. Igen, bár 20 éve történt az addig soha nem látott nagy kivonulás, kelet-közép-európai exodus, de mintha tegnap lett volna. Valóban beleégett minden pillanata szívünkbe és emlékezetünkbe. Sokakéba és persze sokféleképpen. Még most is érzem idegeimben azt az izgalmat, feszültséget, a pillanatokká összesűrűsödött történelmi időt, amit azok az ezrek hoztak magukkal és éltek át, akik 1989 nyarán, kora őszén merész döntéssel háttal fordítottak a honeckeri NDK-nak, de még nem tudták, hogy megérkeznek-e új hazájukba. Eljöttek otthonról, mert Max Frisch svájci író ezen mondatának: „Haza ott van, ahol megértenek minket

és ahol mi is megértünk másokat” nem érezték a szocialista NDK-ban igazát, de nagyon-nagyon vágytak arra, hogy egyszer igaz legyen számukra is.

De mi is történt?

Ebben a példátlan méretű kivonulásban tízezrek indultak el turistaként az NDK-ból, lábukkal szavazták le az addigiakat, s remélték a változást. Hazánkban átmeneti szállást kaptak, s mivel a páneurópai piknik során sokan kijuthattak az NSZK-ba, ennek híre a médiákon keresztül visszajutott Kelet-Berlinbe, Drezdába, Lipszbe és más településekre. Ezek indultak meg a híre. A Magyar és a Német Vöröskereszt, a Máltai Szeretetszolgálat, később a Johannita Rend, a budapesti NSZK nagykövetség munkatársai, s a hazai egyházak lelkészei is részt vettek ezeknek a kényszerű és feszült napoknak az elviselhetővé tételében. Nagy segítséget nyújtott a német protestáns Diakonisches Werk = Diakóniai Szolgálat is. A magyar kormány, s az érintett nagyhatalmak tárgyalásai idején sáttortáborok nőttek Budapesten, a zugligeti római katolikus plébánia kertjében, ahol Kozma Imre atya vezetésével indult meg a menekültszolgálat lelki munkája is. Ez volt a „Lager1”, az egyes tábor. De u-

Zugliget, 1989

gyanígy befogadó helyé változott az egykori csillebérci úttörőtábor is, ez lett a „Lager2”, a kettes tábor. S volt még a

„Lager3”, a hármas tábor, a zánkai ifjúsági üdülőtábor. Tízezres nagyságrendű menekültáradat töltötte fel ezeket a helyeket.

Hangártemplom, tábori lelkész hivatal, tábori énekek

Ebben a hazánkban addig nem tapasztalt különös menekülthelyzetben a protestáns egyházak is megszervezték menekültszolgálatukat. Lehel László evangélikus lelkész, ökumenikus főtitkár augusztus végén soron kívüli megbeszélésre hívott négy lelkészt. A protestáns menekültszolgálat megalakulásáról a Magyar Távirati Irodához a megszerveződés pillanatában a következő hírt küldtük: „A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Lehel László főtitkár vezetésével megszervezte az NDK-ból érkező menekültek közötti lelkigondozói szolgálatot. A menekülteket jelenleg három táborban tudják elhelyezni: a zugligeti katolikus plébánia kertjében, a csillebérci és zánkai úttörőtáborokban, melyek a Magyar Vöröskereszt támogatásával működnek. A táborok rendeltetésszerű működéséhez nagy segítséget nyújt a Német Vöröskereszt, és a Máltai Szeretetszolgálat. Augusztus végéig mintegy 2 000 személyt tudtak befogadni a táborok. A létszám gyors növekedése miatt jelentkezett az igény az állandó lelkészi jelenlét és szolgálat iránt. Jelenleg Hecker Frigyes metodista szuperintendens, Békefy Lajos református lelkész, dr. Zsigmond Árpád evangélikus lelkész, Cséry Ágnes szabadegyházi munkatárs végez lelkigondozást, tart istentiszteletet, szolgáltatja ki a kereszttség sákramentumát. A német Diakonisches Werk a tábori istentiszteletekhez hordozható elektromos orgonát, bibliákat és énekeskönyveket bocsátott rendelkezésre”.

A csillebérci táborban a Vöröskereszt bungalójában kaptunk helyet, ott volt egy

bungalow Csillebérc

ideiglenes lelkési irodánk. Itt beszéltük meg a napi teendőket, egyeztettünk. A nem messze lévő nagyobb hangárépü-

Békefi Lajos

letet rendeztük be istentiszteleti célokra. A hangártemplomban hosszú tornatermi, alacsony fapadok szolgáltak ülő alkalmatossággul. Az egyik falfelületre felkerült a több méter hosszú szöttes alapon kiabrázolt ökumené-jelvény, a

Csillebérci táborhely

hajó a kereszt-árbóccal, alatta az úrasztala, illetve az oltár terítővel, Bibliával, és egyéb kellékekkel. Mivel többségében a menekültek evangélikusok voltak, nagy gyertya is került az úrasztalára. Itt reggeli és esti áhítatokat, keresztelést, istentiszteletet tartottunk. Az épület falán és a tábor több helyén is kiplakátoltuk: „Istentisztelet vasárnap 19.30-kor, reggeli és esti áhítat naponta”. Tábori liturgiánk lényeges vonása volt, hogy minél több menekültet igyekeztünk bevonni a szolgálatba: igeolvasást, imádságot, hangszeres, gitáros kíséretet biztosítottak fiatal testvéreink, akik vonzótták fiatal társaikat. Illusztrált, igés füzetcskéket osztottunk ki a jelenlévők között, benne a Mi Atyánkkal, az Apostoli Hitvallással, a szeretet himnuszával, a Hegyi Beszéd Igéivel...

Nincsen itt maradandó városunk

Az első istentiszteletre nagyon sokan jöttek, betöltötték a hangártemplomot és az épület környékét. Az igehirdetést Hecker Frigyes és e sorok írója végezte. Szívszorító látvány volt: tenyérbe temetkező arcok, távolba meredő tekintetek,

múltat-jövőt idéző gondterhelt homlokok, a lelkeken mélységes csend. A várakozásé. Ahogy sokan megfogalmazták: „*Kiutasítanak minket, visszaküldenek az NDK-ba? Mi lesz velünk? Továbbmehetünk, s mi van az otthon maradtakkal? Meddig lehet kisgyermekkel sátrakban kihúzni, jönnek a hívős őszi éjszakák.*”. Az első istentiszteleten és az áhítatokon Isten Lelke szívünkbe adta a jövővényorsról szóló ó, és újszövetségi Igét (2Mózes 23,9; 1Péter 2,11). És különösképpen élesen világította meg ezt a páratlan pillanatot és testvéreink helyzetét a Zsidókhoz írt levél 11-12-13. fejezete, aminek Igéit sorra vetjük a nehéz és feszült napokban. Arról, hogy a hit példaképei keresték a jövődőt Istenre tekintő szívvel, átéltek, hogy idegenek és vándorok a földön, sátorokban lakoztak, de várták az alapokkal bíró várost. Miként az NDK menekültek, „hazát kerestek”, erős szívvel látták a láthatatlant. Kiváltképpen vésődött szívükbe, s mély csendjük és befele tekintésük volt a pecsét rá, hogy mennyire mottójukká, vezérigéjükké vált a Zsidók 13,14: „*Nincsen itt maradandó városunk, hanem a jövődőt keressük.*”. Magunknak pedig ez az Ige szólt napi biztatásul: „*A vendégszeretetről el ne feledkezzetek, mert ez által némelyek, tudatokon kívül, angyalokat vendégelték meg*” (Zsid 13,2). És igyekeztünk is a vendégszeretetet gyakorolni: lelkigondozói beszélgetésekben, de hétköznapi dolgokban is. Volt, akit a közeli János-kórházba kísértem betegségében, voltak, akik arra kértek, telefonáljak NDK-ban maradt férjüknek, feleségüknek, testvérüknek, gyermeküknek. (Bár féltettem a hozzátartozókat attól, hogy a lehallgatott telefonok miatt bajuk történhet, de akik kértek, ezt a kockázatot is bekalculálták kérésükbe). Leveleiket postáztam. S voltak, egyre többen, akik naponta kérdezték: Mit mondanak a hírközlő szervek és mit írnak az újságok? Mikor nyitják már meg az osztrák határt? És persze voltak, akik a táborban járó provokátorokról, Stasi-megbízottakról suttogtak félve. De sokan maradtak hallgatag, lábra kelt „berlini falak”. Csak az istentiszteleten nyitlak meg kicsit – felfelé! Amikor együtt énekeltük a „Kyrie, kyrie eleison”-t vagy a „Dona nobis pacem”-et, az „Adj, Uram békét” kezdetű liturgikus verseket. Minden alkalommal, menekülttábori himnuszként zengett fel lelkünkben-ajkunkon Bonhoeffer német mártír-lelkész hitben fogant, Csillebérc-

cen is mélységesen igaz éneksora, amit Isten iránti hálával és együttérző szívvel énekeltem én is velük: „*Von guten Mächten wunderbar geborgen...Áldó hatalmak oltalmába rejtve/csak várjuk békén mindazt, ami jó./Mert Isten őríz híven reggel, este,/Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő*”...

Miért menekültek tízezrek a szocializmus mintaállamából?

A táborlét hetei alatt sokszor feltettem a kérdést, miért menekültek el tízezrek a szocializmus „mintaállamából”, a mindent legalább 150 %-osan teljesítő, túlteljesítő NDK-ból? Ahonnan megbízható adatok szerint, s betonbiztos határőrizetük ellenére, 1949-1980 között közel 3 millióan mentek el. A kelet-német hatalom lényege szerint mi más feleletet adhatott erre, mint ezt: „Mit akarnak még ezek, mindenük megvan: diploma, lakás, jó állás, az önmegvalósítás sok lehetősége”. Az NDK hatalom frivolitását ők maguk leplezték le, amikor sajtójukon keresztül így érveltek: „Magyarország NSZK befolyásra emberkereskedelemben bocsátkozott”.

Csak hogy a csillebérci táborban másról is szóltak a vallomások. A berlini kutatóorvos így fogalmazott: „Nem akarok egy életen át lakással, pozícióval megvásárolt lekötelezettje maradni annak az államnak!”. Egy drezdai mérnök pedig így: „*Elegem van abból, hogy gyereknek nézzenek, és mások mondják meg, mit szabad, mit nem, miről mit gondoljak. Elég volt a gyámkodásból!*”. „Nekünk mindenünk megvolt otthon. Saját üzletünk volt, gazdagok voltunk. De bezárva.

1989 - arcok a táborból

Mintha börtönben éltünk volna. És egyszerűen elfogyott a levegő, fuldokoltam Honecker országglásában!”...

És akkor miért indultak meg a gyerekkorból alig kinőtt fiatalok, és mások, meg olyanok, akik az utolsó napokban, amikor a Lager2 vaskerítésére kitétték a „Megtelt” táblát, jöttek, mindennek ellenére jöttek?...

A szabadság hívása

Mi másról szóltak ők, akár szótlanságukkal is, mint a „szabadság hívásáról” E. Käsemann német újszövetséges szerint?! Arról a lélek, az emberlét mélységeiből felhangzó szabadságvágyának a hívásáról, amit nem lehet falak közé zárni, elhallgattatni, agyonideologizálni, megvásárolni, titkos államhatalmi szervekkel megfojtani, mivel ez az Istentől teremtett emberlét alapfeltétele és alapélménye. S ha nincs, vagy ha a szabadságról csak kicsit s félve énekelhetünk (Csiha Kálmán), akkor a lélek és a szellem megkeresi és meg is találja előbb vagy utóbb a kitörési pontokat. Ilyen kitörési pont volt 1989 őszének eleje, s ennek hajszálerei voltak menekülttáboraink.

Bizony, Budapest és a menekülttábor

amikor megtudták, hogy indulhatnak...

volt az, ahol először szabadon törhetett fel a lelkekből ez a mélységesen mély és istentávtalosan magas igény a szabadság után. Mert erről beszéltek egymásnak a táborban is, mint valami nagy felfedezésről, ami közös mozgatóereje volt eljövételüknek. Erről énekeltek velük, imáikban is ezt kérték, az Igékben is erre kaptak biztatást a testvéreinké lett idegenek, akik kicsit a mi vágyainkat is megélték, megvalósították. A szabadságvágyat. Ebben testvérré születtünk azokban a napokban. „A talán mégis lehetséges” nagy kataklizmájában. És ez egyszeri nemzedéki élménnyé lett, kicsit kelet-európai közös sorsélménnyé. Később millióké.

A menekülttábor a szabadság laboratóriuma?

Itt még „laboratóriumi helyzetben” próbálták a szabadságot. Ezért tudtuk együtt imádkozni-énekelni a közben táborunkba is megérkezett zöld Die Fontäne-Források c. nemzetközi egyházi énekgyűjteményből a német-svéd éneket: „Wir wollen Freiheit, um uns selbst zu finden...”. Szabad fordításban: Szabadsá-

got akarunk, hogy megtaláljuk önmagunkat, szabadságot, amivel kezdetünk is valamit. Szabadságot, amelyben szabadon álmódozhatunk, s ahol a fák és a virágok gyökeret ereszhetnek. S az ének elképesztő aktuálisan így folytatódott: *Mégis falak választják el az embereket, és csak szögesdrótokon át tekinthetünk egymásra. Szolgai énünk börtönné változott, s félelmünk köveiből épült fel. Urunk, Te vagy a Bíró! Csak Te tudsz megszabadítani minket, s ha Te szabadnak nyilvánítasz, akkor valóban megérkezett a szabadság...* Ez az üzenet csendült vissza azokban az Igékben is, melyeket beszélgetéseinkben, áhitatokon refrenszerűen mondtunk, a mély és teljesebb emberi szabadságra történő isteni hívásként: *Ha az Úr megszabadít, valósággal szabadok lesztek (Jn 8,36) – Ahol az Úrnak a Lelke, ott van a szabadság (2Kor 3,17). Igen, a táborlét, a bezártság, a csak felfele futás napi lehetősége és élménye az imádságokban, az énekekben, az Igékben hozta el a szabadság előízét a táborlakóknak.*

A szabadulás vasárnapja – „most vagy soha!”

És eljött a valóban sorsfordító nap is, szeptember 10., vasárnap. A tovább már nem fokozható várakozás napja. A tárgyalások előrehaladtak. Kohl német kancellár és Gorbacsov szovjet főtitkár megállapodása küszöbön állt. Mindenki a médiákra figyelt. De ezen a napon még sok minden más is történt.

A Nagyvárad-téri református templomban délelőtt 10 órakor „menekültvasárnapi istentiszteletet” tartottunk, melyen a táborokból többen részt vettek. Voltak olyan NDK-s szülők, akik azt kérték, itt a templomban kereszteljem meg gyermekeiket. Ezt tettem. Három gyermeket jelöltünk meg a keresztség szentségével. Különös érzés volt ez nekik is, nekem is. A szülők így fogalmaztak: *Nem akarunk pogányként bemenni az új hazába. Ha meg vissza kell mennünk, legalább ők az Úr Jézus védelme alatt lesznek majd.* Az istentiszteleten jelen volt a CNN, egy kanadai tv-társaság forgatócsoportja, a SkySuperChanell, német és osztrák tv-sek. Valami vibrált a levegőben. Ismét elénekeltek Bonhoeffer énekét: *Áldó hatalmak oltalmába rejtve, Csak várjuk békén mindazt, ami jő...* És jött sok minden. Beköszöntött hozzánk egy napra, egy órára a történő történelem.

táborbontás

Délután visszatértem a táborba, ahol már mindenki a szabadító jó híre várt. Rám azok, akik úgy döntöttek: megkereszteltetik gyermeküket, megkeresztelkednek ők maguk is. Tíz fő jelentkezett családostul, velük röviden elbeszélgettem a keresztség értelméről. Esti istentiszteletünkön a hangártemplom ismét zsúfolásig megtelt. NDK-sok, tv-sek, újságírók szorongtak az úrasztala előtt. Már nem tudtak ülvé maradni. Mellettem állt feleségem, Röhrig Klaudia lelkész, aki a Héber levélből olvasott fel részletet a hit hőseiről s magáról a hitről, mely a reménylett dolgok valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés. Másik oldalon Lehel László ökumenikus főtitkár, előttem Gottfried Mireau barátom, német egyházi újságíró, láthatóan megrendülten, lázasan jegyzet papírlapjaira. Balog Zoltán református lelkész is szól az istentiszteleten résztvevőkhöz. Kint még a hangártemplom tetejére is felmászta az emberek, a fákon ülvé, feszülten várták a bejelentést.

Forradalom az istentelenség és az igazságtalanság ellen

Az esti áhitat után nem sokkal be-robbant a nagy hír: Horn Gyula külügyminiszter bejelentette, Magyarország 1989. szeptember 10-ről 11-re éjfél-től megnyitja határát Ausztria felé, az NDK menekültek szabadon elhagyhatják Magyarországot. Ezt a hírt Dr. Arnot úr, az NSZK budapesti nagykövete jelentette be a közel tízezres tömegnek. S ami következett, az leírhatatlan. Ma is csak megrendülten tudok visszaemlékezni azokra a percekre, órákra, arra az éjszakára. A szabadság ezek lelke mélyéből feltörő örömnepére, az ujjongásra, a sírásra, az ölelkezésre, amint egy pillanatra mindenki igazán testvérvé született a másikkal. A szabadság mámore volt ez. Sokan megkérdezték tőlem is: „Igaz ez, lelkész úr? Tényleg igaz? Mégis mehetünk? Nem vernek át?”. Igen, ez volt az a nap, amit valóban nem lehet feledni. Fiatal gitáros csapatom nyakamba ug-

rott, s szinte egyszerre mondták: „Ugye, lelkész úr jön velünk? Mi együtt maradunk, ugye!?”. Lélekben igen – mondtam, s mélységes fájdalomat éreztem, meg nagy-nagy hálát. Bementem a közben lassan elnéptelenedett hangártemplomba. És most én ültem le a félretolt padok egyikére, ahol eddig ők szorongtak. Szememből peregtek a könnyek. Éreztem, hogy Isten maga ír történelmet ezekben a percekben, csodálatos ellentörténetet e menekültek révén minden diktatúrával, hamis ideológiával, hazugság-rendszerrel, álhumanizmussal, egyoldalú tőke-, és hatalmi elképzeléssel szemben. Kimondhatatlanul hálás voltam, hogy munka közben megpillanhattam ezt a „történelemíró isteni kezet”. Ez a történet még ma is folytatódik. Ami akkor és ott elkezdődött, az „Isten forradalma volt mindenféle istentelenség és emberi igazságtalanság ellen” (K. Barth). –

Aztán imádkozva pillantottam néha néha ki a tárva maradt hangártemplom ajtaján. Néztem a nemrég keresztelt gyermekek szüleinek készülődését a nagy útra, erre a 20. századvégi „különös német honfoglalásra”. Azt kértem Istentől, hogy ők és gyermekeik európaiabb Európát tudhassanak otthonuknak. Ahonnan so-

ha ne kelljen útra kelniük, géppisztolyokkal pásztázott folyókat átúszni, falakat mászni, szögesdrótot metszeni, új hazát keresni. Azon a nyáron itt Magyarországon az NDK-menekültek révén hajszálérpedés támadt a nagy falon. S ezt már nem lehetett megváltoztatni...

Dr. Békefy Lajos

Lelkészcsaládok hete

Sokak számára hihetetlennek tűnt, amikor lapunk hasábjain meghirdettük a lelkészcsaládok hetét augusztus 17-22-ig, amelynek részvételi díja 55 Euro. Egy hatgyermekes lelkészcsalád a biztonság kedvéért rákérdezett, valóban jól olvasták-e az interneten is közölt hírt. A megerősítő választ kapva bejelentkeztek. Végül is 13-an vettek részt ezen a rendezvényen, amelynek lényege a kellemes pihenés. Egyéni programok, de közösségi alkalmak is. Testvéri beszélgetések, közös éneklések és istentiszteletek.

Isten kegyelméből vannak intézmények, ahol egy egy ilyen hét sokat jelenthet egy lelkész családnak arra, hogy kapcsolódjon, s egyben egy régiót megismerjen. Talán jó lenne az egyházi vezetésnek ilyen alkalmakat is anyagi támogatásban részesíteni, hisz nagycsaládosoknak bizony nem egyszerű az anyagiak biztosítása.

A Református Tanulmányi Központ holland támogatással, valamint a Lónyay Gábor Társulás támogatásával tudta fogadni a Magyarországról és Felvidékről érkező testvéreket. Vinnai

tó, Tengerszem, Dobóruszka, Borsi, Szentes sőt még Bártfa és Kis-szelmenc is szerepelt a vendégek egyéni kirándulásaiban. Mivel ez a hét bűnbánati hét volt a deregnyői gyülekezetben, így esténként istentiszteleten találkozhattak vendégeink a gyülekezet tagjaival is, hogy egymás hite által épüljünk. Hétfőtől szombatiig jó volt együtt lenni, a vendégek számára a pihenés, a vendéglátók számára a szolgálat, s a tudat, hogy mindaz amit teszünk Isten dicsőségét hirdeti a gyülekezetekben.

CsL

Dr. Békefy Lajos

Megállnak az előítéletek, rágalmak Kálvinról? (I.)

Kálvin korában még nem is annyira, mint halála után egyre erősödtek vele szemben az előítéletek, hamis klisék, melyek jelentőségét, befolyását akarták csökkenteni, kétségessé tenni. Volt ebben sok tudatosság, néha felekezeti szűkkeblűség vagy szándékos lejáratás is. Voltak, akik egyenesen genfi despotának, mások sajátos titkos megfigyelési rendszer megalkotójának állították be, brutalitással vádolták ellenfelei elhallgattatását illetően. A Zeitzichen című magazinban, ami protestáns kommentárokat közöl vallásról és társadalomról, a 2009. januári számban Dr. Georg Plasger siegeni teológiai professzor adja közre írását. Ebben néhány alapvető tévítélettel, szándékos rágalommal megy szembe. A cikk címe: „A legendák világából – Milyen sztereotípiák torzítják Kálvin Jánost?” – Az írás lényegi megállapításait közöljük az alábbiakban.

Egy Németország-szerte elterjedt iskolai történelemkönyvben olvasható a következő: „Kálvin tanítása szerint az úrvacsorából csak azok részesülhettek, akiknek tiszta volt az életük. Ezért megfigyelő személyek jelentették Genfben a lelkészeknek és presbitereknek egyes gyülekezeti tagok életének kihágásait és terheit, s ha az intés nem segített, akkor büntetést kaptak az ilyenek....Egy kártyagyártó azért vált munkanélkülivé, mert Kálvin betiltotta a szerencsejátékot, a vállalkozó pedig azután állandóan Kálvin ellen beszélt. Büntetésképpen rabruhában, s égő fáklával a kezébe kellett végigmennie Genf utcáin, s mindenütt beszélnie kellett bűnéről. A kocsmákat is bezáratta Kálvin...Az ezt követő időkben a kálvinisták nagyon szorgalmasan dolgoztak, gyakran szorgalmasabban, mint más felekezetek hívei. Egyre gazdagabbak lettek, de minden fennhéjázás nélkül. A jólét és a gazdagság annak jele volt szemükben, hogy ők is Isten választottai közé tartoznak”. (Középiszkolai történelemkönyv, Stuttgart, 2006-ban a 12. kiadás). Ehhez még a Servet-ügy jött hozzá, s a tankönyvek summás ítélete szerint Kálvin valóban kiépített Genfben egy „besúgó-rendszert”.

Ilyen és hasonló megállapítások valójában olyan képet rajzolnak a reformátorról, ami igazából nem illik rá, hiszen bizonyos tényeket ragadnak ki és nagyítanak fel az ilyen tévítéletek. Plasger professzor véleménye, hogy éppen maga Kálvin szolgálhat cáfolatul arra is, hogy az ilyen egyoldalúságtól mentes, történelmileg hiteles és differenciált kép alakuljon ki róla. Ebben a tekintetben Plasger cikke öt témát vesz elő, s próbál valóban differenciálni. Ezek: az állam Genfben; az egyházfegyelem; a tánc és szerencsejáték helyzete a városban; vita Servettel; kapitalizmus és Kálvin.

Kollegiális gyülekezetvezetés

Nyilvánvaló, hogy Kálvin szerepe Genfben 1514 után fajsúlyosabb volt, mint előtte. De a genfi városi tanácsot nem olyan urak töltötték meg, akikkel szemben Kálvinnak könnyű dolga lett volna. Gyakran többségi túlsúly állt Kálvinnal szemben. Sok dologban elutasítás lett javaslatai vége, legalábbis 1559-ig, amíg ő is csak lakosa volt Genfnek, s nem citoyenje, teljes jogú polgára. Az egyik sokat vitatott téma éppen az egyház függetlenségének a kérdése volt. Kálvin hevesen érvelt a szer-

vezeti függetlenség mellett, hogy megőrizze a gyülekezet döntési autonómiáját. Ezért vezette be egyházi rendtartásába a négyes tisztségmegosztást: a lelkészek, a tanítók, a presbiterek és a diakónusok felelősségi körét, s ezzel még tagoltabban tudta a városi tanáccsal szemben megőrizni a gyülekezeti önállóságot. A közös és kollegiális gyülekezetvezetés kizárta, hogy Kálvinnak egyeduralgó, „despota”, tirannoszi – e jelzők változatosan mutatják a rágalmazási találékonyt! - szerepe lett volna a legcsekélyebb mértékben is a gyülekezetben, még kevésbé az ettől független városi tanácsban!

Egyházfegyelmezés „besúgással”?

Voltak időszakok az egyházak történetében, amikor a hatalmi viszonyok vagy morális félreértések következtében az egyházfegyelmezésnek nagyon is helye lett volna. De az, ahogyan Kálvin az egyházfegyelmezést gyakorolta, meglehetősen más volt, mint a róla kialakított téves és torz nézet.

Az egyház a Krisztus teste, Ő biztosítja egységét, aminek tudatosan is meg kell felelni. Ennek érdekében Kálvin egyrészt ökumenikus távlatban törekedett arra, hogy a Krisztus-test egységét felmutassa a korabeli egyházban. Mivel pedig minden gyülekezet egyben az egyház maga volt, ezért befele is törekedni kellett egységére. Az egyházi rendtartásnak arra kellett szolgálnia, hogy a konzisztóriumban (ma presbitérium) meg lehessen beszélni a békétlenséget okozó dolgokat, az ilyen személyeket pedig meg lehessen kérdezni. Ilyen ügyekben nem a városi tanács, hanem a gyülekezeti egyháztanács volt a kompetens.

A fennmaradt jegyzőkönyvek érdekes képet tárnak élénk: sok házassági konfliktust kellett rendezni, sok hűtlenségben eljárni. De gazdasági problémák is felmerültek, például az uzsora okozta nehézségek. A konzisztórium eljárásában a Máté 18,15-18 volt az iránymutató. Ez a fokozatosság elvét, illetve gyakorlatát mutatja. Ha és ameddig nem sikerült rendezni a viszályokat, az úrvacsorától távol kellett tartani az érintetteket.

Az ilyen eltiltás vagy kizárás az úrvacsorázók közösségéből azonban semmiképpen sem jelentette annak emberi megítélését, hogy a kizárt személy Isten örök elválasztása szerint üdvösségre vagy kárhozatra van szánva. Az Isten egyedüli és kizárólagos titka, és joga, hogy kit választott ki erre vagy arra. Végül is minden eltiltás célja a közösségbe való ismételt visszafogadás elősegítése a belátásra juttatás és a bűnbánattartás segítségével. Tehát a megjobbítás. A városi tanácsnak az ilyen döntésbe nem volt beleszólása, maradt az, hogy tudomásul vegye az egyháztanács döntését. Ezzel együtt az egyházfegyelmezés nem a legfényesebb lapokra tartozik a református egyháztörténetben. Többször ugyanis bizonyos befolyásoktól sem volt mentes, s a gyülekezet egysége helyett, illetve a sérült egység helyreállítása helyett inkább morális ítéletet jelentett és olykor tartósan rögzített is. De a vádakkal és a rágalmakkal szemben igenis meg volt a nevelői ereje a gyülekezet életében!

(Folytatjuk)

KERESSÜK MEG A BIBLIÁBAN!

1. „Minden, mi a menny ..... akarhatja szerint való, pontosan ..... a menny Istenének házáért, hogy meg ne haragudjék a királynak és fiainak országára.” (Ezsd. 7,...)
2. „Megtagadták az ..... , és azt mondták: Nincsen ő, és nem jöhet reánk ..... : sem fegyvert, sem ..... nem látunk!” (Jer. 5,...)
3. „És elhullanak az ..... közül is, hogy megpróbáltassanak, ... és megfeghérittessenek a vég idejéig; mert a rendelt idő még hátra van”. (Dán. 11,...)
4. „..... és jQjjetek el ti népek mindenfelől, és ..... egybe! Ide vezesd Uram a te hőseidet!” (Jóel. 3,...)
5. „Ne törj be népem ..... nyomorúságuk napján; ne ..... te is a baján nyomorúsága napján; és ne nyúlj az ő ..... nyomorúsága napján;” (Abd. 1,...)
6. „..... gyümölcsét vettétek azért akkor azoknak, a miket most .....? mert azoknak a vége halál.” (Róm. 6,...)
7. „És meg ne ..... az Istennek ama Szent Lelkét, a ki által megpecsételtettetek a teljes ..... napjára.” (Eféz. 4,...)
8. „Ezeket ha ..... adod az atyafiaknak, Krisztus ..... jó szolgája leszel, táplálkozván a hitnek és ..... beszédeivel, a melyet követtél;” (1 Tim. 4,...)
9. „Azért a világba ..... így szól: Áldozatot és ajándékot ..... akartál, de testet alkottál nékem,” (Zsid. 10,...)
10. „A ki ..... és nem marad meg a Krisztus ..... mellett, annak egynek sincs Istene. A ki ..... a Krisztus tudománya mellett, mind az Atya, mind a Fiú az övé.” (2 Ján. 1,...)

A Károli Gáspár-fordítású Szent Biblia alapján összeállította: **Györky Szilvia**, Alsómihályi
A megfejtéseket kérjük 2009. október 20-ig beküldeni a szerkesztőség címére:
Református Újság Szerkesztősége, Hlavná 216. Draňov 076 74

Megfejtők névsora:

Szalay Monika, Réte; **Halgas Ildikó**, Kulcsod; **Családi Irén**, Nagymegyery; **Szloboda Anna**, Réte; **Józsa Andrásné**, Negyed; **Mackó Zsuzsanna**, Dolná Streda; **Farkas Irma**, Negyed; **özv.Sándor Józsefné**, Réte; **özv. Varga Béláné**,

Bátorkeszi; **Pinke Júlia**, Marcelháza; **Pillárik Irén**, Léva; **özv.Demény Lajosné**, Nagysalló; **Szalay Ferencné**, Fél; **Némenth Sándorné**, Nyírágó; **özv.Kovács Lajosné**, Nagysalló; **Kakas Sándor**, Nagysalló; **Baka Andrásné**, Farnad; **Palásti Aranka**, Léva; **Veress Vilmos**, Nyírágó; **Kiss Andrea**, Nagysalló; **özv.Földi Jenőné**, Ersekkéty; **Szabari Erzsébet**, Gömörhorka; **Ozsváth Sándorné**, Gömörhorka; **Chovan Jánosné**, Kassa; **Kovács Zoltánné**, Rozsnyó; **Bertók Istvánné**, Barsvárad; **Abosi Jánosné**, Szeszta; **Saláta Dominika**, Torna; **özv.Szitás Béláné**, Alsólánc; **Pataky Szilvia**, Nagyida; **Csáji István**, Nagyida; **Kövesdi Jánosné**, Reste; **Pataky Bertalanné**, Migléc; **ing.Damko Valéria**, Reste; **Körtvély Péter**, Tornagörgő; **özv.Sikúr Béniné**, Körös; **Bartha Irén**, Áj; **Szanyi Mária**, Rozsnyó; **Komjátý Istvánné**, Felsőlánc; **Rontó András**, Nagyida; **Rontó Gabriella**, Nagyida; **Soltész Ferencné**, Perény; **Szaniszló Jolán**, Csécs; **Dringus Erika**, Csécs; **Turóczy Vilmosné**, Szádalmás; **Kardos Béláné**, Szádalmás; **özv. Szászi Jánosné**, Szádalmás; **Szabó Gyuláné**, Lúcska; **Sallai Albertné**, Kiskövesd; **Máté Istvánné**, Kiskövesd; **Kosztýu Péterné**, Ágcsernyő; **özv.Zelvey Béláné**, Legenye; **Papp Lászlóné**, Lelesz; **özv.Pósa Istvánné**, Nagykövesd; **Tóth Beáta**, Nagykövesd; **Pál Éva**, Nagytárkány; **Pallér Istvánné**, Alsómihályi; **Kiss Magdaléna**, Bodrogszerdahely; **Lázár Mihályné**, Bodrogszerdahely; **Sütő Zsuzsa**, Zemplén; **Mokri Ilona**, Örös; **özv.Taskovics Lászlóné**, B.szerdahely; **Visnyai Ilona**, Bodrogszerdahely; **Kiss Erzsébet**, Nagykövesd; **Oláh Istvánné**, Hardicsa; **Peti Sándor**, Hardicsa; **Hornýák Katalin**, Mokcsa; **Pachota Istvánné**, Deregnýó; **özv.Király Árpádné**, Kistráska; **özv.Szanyi Gyuláné**, Kaposkelecseny; **Géczi Csabáné**, Nagykapos; **Csicseri Józsefné**, Kistráska; **Léko Béla**, Kaposkelecseny; **Molnár Sándorné**, Kistráska; **Vályi Kálmán**, Bajánháza; **Jakab Gyuláné**, Nagyszelmenc; **Tamás Anita**, Nagyráska; **Zselenák Bertalanné**, Szentmária; **Magyar Irén**, Szirénfalva;

Nyertesek:

Csicseri Józsefné, Kistráska
Kiss Magdaléna,
Bodrogszerdahely
Kovács Zoltánné, Rozsnyó
özv.Szitás Béláné, Alsólánc
Palásti Aranka, Léva
Pinke Júlia, Marcelháza

Olcsó üdülési és szálláslehetőség Horvátországban

A Split közeli Trogir körzetében kellemes apartmanháza hívjuk fel olvasóink figyelmét. Kellemes környezet, magyar nyelvű kiszolgálás a gyönyörű történelmi városok közvetlen

közelében. További információk a www.slpare.com/index_hr.html honlapon és a 0908 035 094-es telefonszámon.

A meggörnyedt asszony története (Lukács 13, 10-17)

Kedves Olvasóink! Elérkeztünk a szünet végéhez. Biztos vagyok abban, hogy nem csak én sajnálom az elmúlóban lévő nyarat. De mindnyájunknak meg kell békülnünk azzal a ténnyel, hogy itt az ős, itt az iskolaidő. Na de ne az iskolával és az ősszel foglalkozunk, hanem az Isten igéjével, melyet mára elkészített számunkra.

A történet úgy kezdődik, hogy Jézus beér egy városba, és bemegy a zsinagógába. Ott, abban a zsinagógában volt egy asszony, aki rendkívül súlyos betegségben szenvedett. Tizennyolc éve volt beteg, és már annyira megviselte a betegsége, hogy meg is görnyedt, és nem tudott kiegyenesedni.

Jézus, amint belépett a zsinagógába, meglátta ezt az asszonyt, és odahívta magához. Láta, hogy mennyire szenved, hogy mennyi kínon ment már át élete során, és azt mondta neki, hogy „asszony, megszabadultál betegségedből”. Ekkor Jézus rátette a kezét, és meggyógyította. Az asszony felegyenesedett, és amikor érezte, hogy megszűnt a fájdalom, elkezdte dicsőíteni az Istent, mert meggyógyította őt.

Az emberek, amikor látták, hogy mi történt, csodálkoztak, és elég nagy hangzavar támadt. A zsinagógának volt egy előljárója, akinek egyáltalán nem tetszett a hangoskodás, és odament, hogy rendet csináljon. Mivel szombat volt, a zsidók pihenőnapja, melyen nem lehetett semmilyen munkát végezni, elkezdett kiabálni azokra az emberekre, akik Jézushoz tódultak. Hat nap van, melyeken nyugodtan gyógyíthatjátok magatokat, de szombaton nem szabad sem gyógyítani, sem gyógyulni.

Jézus nem hagyhatta mindezt szó nélkül és védelmébe vette azokat, akik hozzá jöttek, és azt mondta, hogy ha valakinek van valamilyen igavonó állata, vajon nem oldja-e ki, és nem itatja-e meg, még akkor is, ha szombat van? Akkor egy embert miért ne gyógyíthatna meg szombaton. Amikor ezt hallották, még az ellenségei is elszégyellték magukat.

Egyetlen dolgot szeretnék még elmondani a történettel kapcsolatban. Megszokhattátok már, hogy minden történetnek van üzenete, mellyel gazdagítani és tanítani akar bennünket az Isten. Ma pedig egy olyan üzenetet készített el az Isten, melyet mindenképpen a szívünkön kell viselnünk. Azt mondtam, hogy a történet azzal kezdődött, hogy Jézus betér egy városba és bemegy a zsinagógába. Ha végig olvassátok az evangéliumokat, láthatjátok, hogy Jézus, valahányszor megjelent egy városban, az első útja mindig a zsinagógába, vagy a templomba vezetett. Ez volt az első hely, ahol a helybeliek megtalálhatták őt.

Képzeljétek el, ma sincs ez másként. Jézust ma is a templomban a legkönnyebb megtalálni. Abban a kis, vagy éppen nagy templomban, ahová talán (remélem nem csak talán!) ti is jártok. Hiszen ott hirdetik az evangé-

liumot, ott jönnek össze a gyülekezet tagjai. Jézus pedig éppen azt mondta, hogy ahol ketten vagy hárman összejönnek az ő nevében, ott ő is ott lesz velük. Ezért ha Jézussal akartok találkozni, és higgyétek el nekem, hogy jó vele találkozni, akkor menjetek el az Isten házába. Abba a templomba, ami talán a szomszédotokban van, és meglátjátok, hogy milyen Jézus közelében lenni. Tegyetek hát így.

Imádság: Kegyelmes Isten! Köszönjük neked a szünet szép napjait, a pihenés lehetőségét. Köszönjük, hogy a nyár folyamán se voltál messze tőlünk. Add, hogy az iskolai év alatt se feledkezzünk meg a veled való találkozás szépségéről, áldásairól, és valahányszor megszólal a templom harangja, igyekezzünk hozzád menni. Ámen.

Aranymondás: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem mehet az Atyához, csakis én általam.”
János 14, 6

Készül a

SZERETETNAPTÁR 2010

Szerkesztőségünk számára a nyár eleje azt jelenti, kezdődik a Szeretetnaptár szerkesztése. Szeretettel hívjuk fel a lelkipásztorok, presbiterek, gyülekezeti tagok figyelmét, hogy gyülekezeti tudósításaikkal, fényképekkel teljesebbé tehetik egyházi életünk naptári összefoglalóját. A beszámolókat szerkesztőségünk e-mail címére vagy postai címére küldhetik. Előre is köszönjük segítségüket.

Előfizetés a Református Újságra és a Szeretetnaptár rendelése

A következő évben a Református Újság éves előfizetése 4,50 Euro. A Szeretetnaptár 2010 ára 4,- Euro.

Lapunk megrendelők adományából tartja fenn magát, s nem részesülünk sem közegyházi, sem egyéb támogatásban. Reméljük, Olvasóink továbbra is megrendelik kiadványainkat.

Csoma László

Angol tábor - a 11-ik

A Tanulmányi Központ lassan „serdülő” korbá lépő rendezvénye valóban e korosztály felé fordul. Ebben az évben ugyanis többségben 15-21 éves korosztály tagjai jelentkeztek, 21-en. Ebből létszámból a résztvevőknek csak a harmada volt 14 év alatt. Újdonságot jelentett, hogy a Lónyay Társulás támogatásával és a 2008-as jótékonyági bál tombola bevételével bizto-

sítani tudtuk 3 kárpátaljai és 3 erdélyi vendég fiatal részvételét. Ebben az évben új munkatárssal is gyarapodtunk, mivel André Erzsébet angol-matematika szakos tanítónő volt Fekete Zsuzsa tanárnő munkatársa. A táborról általában: Nagyon jól sikerült! Szinte hihetetlennek tűnt, hogy az előző heti, nagyon zűrös

tábor résztvevői, és a táborunk résztvevői ugyanabban a korban élnek. Igaz, ott az étkezés nem imával kezdődött és nem imával fejeződött be. Ott, aki korábban jött, jó eséllyel fogyasztotta el mások reggelijét, ebédjét, vacsoráját, s a „vezetők” csak arra törekedtek, hogy a gyerekek ne legyenek „stresszelve”, s ennek érdekében csendesen visszahúzódtak a dohányzásba, sörözésbe, s a naphosszat tartó üres szócséplésbe. Programnak hozattak jó pénzért népművészeket, akik bemutatták a muzeális tudásukat, szövő-fonó néniket az

öregotthonból, csak arról feledkeztek meg, hogy megmondják a gyerekeknek, hogy nem markolunk bele a közös tálon levő ételbe kézzel, hogy a kanál, kés, villa nem dísz az asztalon, hanem evőeszköz.....! Ha már a szülői ház, az iskolai étkezde nem tudott többet adni, mint „vályú és istálló - kultúra”, akkor

talán ezen alapismeretek megtanítása nem tette volna „síkideggé”, az amúgy jó szóra fogékony gyerekeket, s talán még fogkrémmel sem kenték volna az egyik szobaaajtó, szinte teljes felületét!

Jó volt látni és tapasztalni, hogy a hitben járó fiatal sem „stresszelni, sem túlzottan vezetni” sem kell, mivel vezetők és

vezetettek közösen követik Megváltójukat. Kraus Viktor lelkipásztorral énekeket tanulva, vagy éppen sportolva tölthették az időt. Isten kegyelméből a kirándulásra is nagyszerű lehetőség nyílt. Hervartov fatemploma, Bártfa nagyszerű épületei, és a templomtorony több mint 100 lépcsőjének megmászása után látható nagyszerű panoráma mellett túráztunk Zboró várához, ahol I.Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona esküvője zajlott. Sok-sok élmény, új ismeret tette emlékezetessé a július 26-31-e között tartott angol nyelvtábor napjait.

Csoma L.

Tanulmányi kirándulás Kárpátalján

Nem a megszokott körülmények között indult tanulmányutunk. Mindenek előtt mindössze hét jelentkezőnk volt. Ilyenkor szokták a szervezők sajnálkozva lemondani az utat, de mi nem egy szokványos útra vállalkoztunk. Az sem zavarta Komáromból, Vámosladányból, Királyhelmecekről és Kistráskáról jelentkezőket, hogy sokak szerint tőlünk keletre nem éppen uniós körülményekre számíthatnak. Igaz, a szállás sem a szokványos volt. Mi ugyanis nem a megszokott szállodák, vagy falusi turizmus adta lehetőségekkel éltünk, hanem szállásunk a nagydobronyi gyermekotthonban volt minden igényt kielégítően. Katkó László és munkatársai ugyanis a gyermekotthon részeként olyan szálláslehetőséget biztosítanak 50 fő számára, amely tiszta szobákat és hozzá tartozó WC-t és mosdót jelent, s az étkeztetésről pedig csak a legjobbakat lehet mondani. Azzal, hogy ott szálltunk meg, egyben a gyermekotthont is támogattuk. Mi tehát a nagyszalmenci gyalogos határátkelnél találkozáva, indultunk tanulmányi utunkra. Mintegy 15 perc alatt sikerült mindannyiunknak átjutnunk. Katkó László igazgató és fia már várt bennünket a kisszalmenci „Bahnostrassén”, s elindultunk Nagydobronyba, ahol az elszállásolást követően megismerkedtünk azzal a sokrétű munkával, amit a gyermekotthonban végeznek. Sokrétű munka folyik itt: mezőgazdasági termelés, amely sok embernek és maguknak a gyermekeknek is megélhetési lehetőséget ad. A hallottak mindenkit lenyűgöztek. Milyen csodálatosan vezet Isten rá figyelő embereket, s ad a szolgálathoz erőt, hitet és hitből fakadó látást. Talán jó lenne ezt látni és hallani azoknak, akik környezetünkben tele vannak önsajnálattal, fásultsággal. A következő meglepetést az ebéd jelentette. Kítűnő ízek, közvetlen és szeretetteljes kínálás. Az ebédet követően ismerkedtünk meg idegenvezetőnkkel, s az intézet kisbuszával útnak is indultunk Munkács felé.

Köv. számban folytatjuk - Cs. L.-

Nagydobronyban reggeli istentisztelet után

Ebéd a szabadban

Tiszaujlaki emlékmű

Munkács várában

A magyar nyelv árnyalatai

Egy templom hirdetőabláján a következő olvasható:

“Tudjátok, hogy a Tál család hány tagja tartozik a gyülekezetünkhöz? Először is az öreg Dik Tál, aki mindent irányítani akar, aztán ott van Protes Tál bácsi és fivére Szabo Tál, akik folyton ellenszegülnek és mindent meg akarnak változtatni.

A húguk, Irri Tál, nyughatatlan bajkeverő a két fiával, Inzul Tállal és Molezs Tállal együtt. Valahányszor felmerül egy új kérdés, Hezi Tál és felesége, Vege Tál várni akar vele még egy évet. Aztán ott van Imi Tál, aki folyton arra törekszik, hogy a mi gyülekezetünk pontosan olyan legyen, mint az összes többi.

Affek Tál néni túl sokat képzel magáról. Iker öccsei, Garan Tál és Han Tál pedig hamis ígéretekkel próbál új tagokat csalogatni a gyülekezethez. De azért nem minden családtag rossz.

Asszisz Tál testvér például kifejezetten segítőkészen intézi

az egyházi ügyeket.

A dúsgazdag üzletember nagybácsi, Invesz Tál anyagi hozzájárulására mindig lehet számítani. A remek politikai érzékkel megáldott Reprezen Tál kiválóan képviseli a közösség ügyeit diplomáciai körökben.

Az elkötelezett Agi Tál nővér élen jár a téritésben.

Medi Tálhoz bármikor fordulhat átgondolt és megnyugtató tanácsért, a szertartásokon az egyházi énekeket pedig Kán Tál dalolja, zenész fivére Trombi Tál (a kamasz Mu Tál átmenetileg nem énekel vele.) Sajnos a múlt év során három családtaggal is kevesebben lettünk: két unokatestvér, Dezer Tál és Konver Tál áttért más vallásra, a kilencven éves Exi Tál néni pedig végelgyengülésben elhunyt.

beküldte Ambrus Erika

Nyár a Tanulmányi Központban

Gyakran érdeklődnek kívülről a Tanulmányi Központ kihasználtsága felől, s amikor azt hallják, hogy évenként 20-25 konferencia és egyéb rendezvény van, akkor ez nemegyszer kevésnek tűnik. Amikor elmondjuk, hogy rendezvényeinken összesen mintegy 1500-1600 személy vesz részt, akkor viszont megváltozik a vélemény. Tudvalevő, hogy itt nincsenek állandó alkalmazottak. A személyzetet a gyülekezeti háttér biztosítja, ami nagyon sokrétű. Konyhai munka, takarítás, zöldség, gyümölcs és sütemények adományozása is belefér. Mindehhez járul a karbantartási munkák végzése, amely szintén a gyülekezet aktív támogatásával történik. Csakis így lehet egy ilyen intézményt ráfizetés nélkül működtetni, hisz van rá példa, hogy a személyes bizonyítási vágyból elkészült intézmény bizonyos ideig működtethető közpénzből, de a

csőd nem kerülhető el.

A Tanulmányi Központ ebben az évben egyik legmozgalmasabb nyári időszakot tudhatja maga mögött. Már július 6-án megérkezett az első csoport, a Budaörs-i Katolikus Iskola diákjai és tanárai, 47-en. A gyerekzsivajjal megtelt épületben egy hetet töltöttek el a vendégek. A Központ honismereti programot készített számukra, amely nem csupán a szűkebb környezetet mutatta meg, hanem a ruszin falvak fatemplomai mellett, a tengerszem körüli túra, Homonna, és a Vinna-i tó, Hervartov csodás fatemploma, Bártfa és Bártfa fürdő, Ólubló, Késmárk, Szepes-szombat, Lőcse, Szepes vára, Kassa voltak programon.

A következő csoport – 42 – személy, főként diákok a királyhelmecei Városi Hivatal szervezésében helyi és csikszeredai valamint Budapest-Ferencváros iskolájából érkezett gyerekek voltak, akik va-

sárnap estétől szombat reggelig saját programmal töltötték itt a hetet július 12. és 18-a között.

Honismereti kirándulás útitervének elkészítését és levezetését kérte a Központtól az a budapesti 22 fős csoport, akiket július 20-26. között látott vendégül intézményünk. A fentiekben már említett keleti régió mellett, a Szepesség tüzetes megismerése volt programon. A főleg orvosok, mérnökök és más értelmiségiekből álló csoport részletes áttekintést kapott az itt élő nemzetiségek, valamint itt élt népek kulturális emlékeiről, s a Bodroghöz és Ung-vidék múltjáról és jelenéről.

A hétféteken sem maradt üresen a Központ. Magyar, német és holland vendégek szálltak meg egy – két éjszakára, így biztosítva a folyamatos munkát.

Csoma L.

A Református Tanulmányi Központban kapható kiadványok

Gyerekeknek:

Bibliai történetek gyerekeknek	3,32 euro
Te taníts engem (hittankönyv 12 éven felülieknek)	1,66
Az első képes Bibliám (8 éves korig)	5,-
Képes Biblia gyerekeknek	9,95
Szencei L. A koldusdiák	1,-
Teológiai irodalom:	
Dr. Boross G.: Katechetika	1,66
- „ - : Bevezetés a missziológiába	1,-
Dr. Karasszon I.: Izrael története	1,66
O. Cullmann : Az Újszövetség krisztológiája	1,66
Fekete Károly : Példázatos szavak – életés példák	4,-
U. Gäber: H. Zwingli - Bevezetés életébe és munkásságába	7,-
Dr. Gyökössi E.: Hogyan tartunk gyermek bibliaórát	1,-
Varga Zs.: Újszövetségi görög-magyar szótár	10,-
Sogin: Bevezetés az Ószövetségbe	5,-
Kiss Sándor: Újszövetségi görög-magyar szómagyarázat	1,66
Bolyki J.: Újszövetségi bevezetéstán	1,-
Niesel: Kálvin teológiája	3,-
Baldermann: A Biblia a tanulás könyve	3,-
Makkai S.: Szolgálatom	2,-
Moltmann: A reménység fénye	3,-
Karácsony S. A hegyi beszéd	1,-
Török I.: Határkérdések szolgálatunkban 1972-1989	1,-
Keresztyén Bibliai Lexikon I. – II. kötet	10,-
Presbiteri füzetek	1,50
Pecsuk Ottó: Pál és a rómaiak – a Római levél kortörténeti olvasata	12,56
Timm H. Lohse: Villámbeszélgetések a lelkigondozásban	6,90
Gerzsenyi S.: Bibliai fejtörő	5,20

Kálvin Jánosról szóló irodalom

Dr. Huszár Pál: Kálvin János élete	7,-
Evangéliumi Kálvinizmus	12,50
Kálvin János: Kik a boldogok (igehirdetések)	2,15
E. Busch: Istenismeret és emberség-betekintés Kálvin teológiájában	8,20

Kálvin időszerűsége – tanulmányok 16,50

Konfirmandusoknak

KIS KÁTÉ 1,-

Énekeskönyvek:

- Nagybetűs énekeskönyv	6,31
- Középméretű énekeskönyv	5,48
- Kisméretű énekeskönyv	5,81
- Halleluja énekeskönyv	3,32

BIBLIÁK

Károlyi fordítású standart méret	11,88
Károlyi fordítású családi Biblia	18,19
Újfordítású standart méret	15,20
Újfordítású családi Biblia	15,57

IMAKÖNYVEK

Szikszai imakönyv	9,19
A Sionnak hegyén	2,10
Örömben és bánatban	5,88

Emléklapok

Konfirmációi és házasságkötési emléklap 0,50

Cseh nyelvű:

Rican-Molnár: 12 století církevných dejín	3,-
M. Bič: Ze sveta Starého Zákona	3,32
Radostná zvest Starého Zákona	1,66
Št. Šoltész: Dejiny krest. církve	1,66
Cesta Božihó lidu	3,32

Lelkipásztorok figyelmébe

IGEHIRDETŐ 2008-as év teljes sorozata ára	18,25
IGEHIRDETŐ 2007 - 2,3,4,5,10,11,12 szám	1,27/ szám
IGEHIRDETŐ 2006 - 3,5,6	
IGEHIRDETŐ 2004 - 6,7	
IGEHIRDETŐ 2003 - 12	

Címünk:

Ref. Lelkészi Hivatal 076 74 Drahňov 216.
Telefon és e-mail: 056 6282560, csoma@copusnet.net